

ARUBA

Examen VWO

2021

Tijdvak-1
vrijdag 28 mei
7:30-10:00

Geschiedenis

Correctie- voorschrift

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling.
- 2 Algemene regels.
- 3 Vakspecifieke regels.
- 4 Beoordelingsmodel.
- 5 Inzenden scores.
- 6 Bronvermeldingen.

1 Regels voor de beoordeling voor het schooljaar 2020- 2021

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de volgende regels:

1. De directeur stelt zo spoedig mogelijk het door de kandidaten gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het proces-verbaal van het examen aan de examinerator ter hand.
2. De examinerator ziet het werk zo spoedig mogelijk na, wijst er de onvolkomenheden in aan en geeft het werk aan de gecommiteerde.
3. De gecommiteerde beoordeelt het zo spoedig mogelijk en levert het resultaat van de beoordeling uiterlijk twee dagen voor de bekendmaking van de cesuur in.
4. Indien de commissie, belast met de vaststelling van de opgaven, bindende normen voor de beoordeling van het werk heeft opgesteld, passen de examinerator en de gecommiteerde deze bij hun beoordeling toe.
5. Indien voor een vak twee of meer examineratoren optreden, bepalen zij in onderling overleg de behaalde scores per vraag. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het geschil voorgelegd aan de voorzitter van de examencommissie van de desbetreffende school. De voorzitter van de examencommissie kan hierbij in overleg treden met de voorzitter van de gecommiteerden. De voorzitter van de gecommiteerden kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde wordt gemiddeld met de dichtstbijzijnde beoordeling van de examinerator en de eerste gecommiteerde.
6. De examinerator en gecommiteerde drukken hun beoordeling uit in een cijfer uit de schaal van cijfers 1 tot en met 10 met de daartussen liggende cijfers met één decimaal aan de hand van de omzettingstabel. De examinerator en gecommiteerde vermelden de door hen toegekende cijfers niet op het werk zelf, doch op een afzonderlijk vel papier.
7. De examinerator vult de vastgestelde cijfers voor het schriftelijk examen in op een lijst van cijfers, waarvan het model door de directeur van de Directie Onderwijs wordt vastgesteld. De examinerator en de gecommiteerde ondertekenen de lijst.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende regels van toepassing:

- 1 De examinerator tikt in de digitale versie van het scoreblad, verstrekt door het Examenbureau, de namen en/of nummers van **alle kandidaten** in en het aan iedere kandidaat toegekende aantal scorepunten per vraag.
2. Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die **geen gehele getallen** zijn, of een **score minder dan 0** zijn **niet toegestaan**.
3. Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.4 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.5 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
4. Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de letter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
5. Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
6. Eenzelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

7. Indien de examiner of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het Examenbureau. Het is **niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel**. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
8. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
9. Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur of een door hem aangewezen persoon stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 Het Examenbureau heeft de correctievoorschriften vastgesteld. De corrector mag **niet afwijken van het correctievoorschrift**.

NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

NB3 Als het Examenbureau vaststelt dat een (centraal) examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk, nadat de onvolkomenheid is vastgesteld, in een erratum naar de directeur van de scholen gestuurd.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In geval dat het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen. In dat geval houdt het Examenbureau bij de vaststelling van de cesuur/N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen **kunnen maximaal 75 scorepunten worden behaald.**

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1. Vakinhoudelijke argumenten moeten afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijke publicaties.
2. Als er in het correctiemodel sprake is van voorbeelden van een juist antwoord, dan wordt hiermee gewezen op enkele voorbeelden van juiste antwoorden: dit betekent niet het juiste antwoord gelimiteerd is tot deze voorbeelden.

4 Het beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Score
1	<p>Maximumscore 1</p> <p>Mogelijke oorzaken:</p> <ul style="list-style-type: none">-Het nationalisme. Het gevoel beter te zijn dan andere volken.-Het imperialisme: Keizer Wilhelm wilde zich actiever met de rest van de Wereld bemoeien en Duitsland een prominentere plaats in de wereldpolitiek laten innemen.	1
2	<p>Maximumscore 2</p> <p>Door de deelname van de Verenigde Staten aan de Eerste Wereldoorlog werd de druk op het Westelijk front voor Duitsland groter. Om die reden wilde Duitsland in het oosten zo snel mogelijk vrede sluiten met Rusland. Lenin, de leider van het communistisch geworden Rusland wilde zo snel mogelijk een einde maken aan de oorlog. Beide partijen sloten in maart 1918 vrede.</p>	2
3	<p>Maximumscore 3</p> <p>Kern van een juist antwoord:</p> <p>Sean McMeekin en John Keiger zijn het eens dat de schuld van de oorlog niet op een land valt af te schuiven. Toch hebben ze een duidelijk andere interpretatie van wie de hoofdschuld zou moeten krijgen. Waar McMeekin ervan uitgaat dat Oostenrijk-Hongarije misschien onrealistisch handelde, gaat de hoofdschuld toch naar Rusland. Doordat Rusland, Engeland en Frankrijk het conflict introk, werd het een wereldoorlog. John Keiger legt daarentegen de schuld duidelijk bij Duitsland en Oostenrijk Hongarije. De beslissingen die zij genomen hebben, bedoeld of onbedoeld hebben uiteindelijk tot de oorlog geleid.</p> <p><i>Opmerking:</i> 1 punt voor uitleg overeenkomst, 2 punten voor uitleg verschil</p>	3
4	<p>Maximumscore 1</p> <p>Aanvankelijk werden alle tegenstanders van Hitler en het nazibewind opgesloten, de totalitaire staat duldde geen tegenstand.</p> <p><i>Opmerking:</i> Alternatief antwoord: communisten</p>	1

Vraag	Antwoord	Score
	Maximumscore 2	
5	Eigen antwoord, voorbeeld van een correct antwoord: Volgens de nationaalsocialisten werd Duitsland door de Volkenbond op onredelijke wijze beperkt, met name door het Duitse leger in te perken. Dit wordt in de cartoon gerepresenteerd door de ketenen. Een andere reden zijn de economische sancties die door de Vrede van Versailles waren opgelegd, dit is goed terug te zien in het pijnbank element in de cartoon. Door de Volkenbond te verlaten kon Duitsland het Ruhrgebied en het Rijnland weer innemen.	2
	Maximumscore 2	
6	De door de regering genomen maatregelen waren onder andere het onteigenen van de grootgrondbezitters en het beperken van de macht van de katholieke kerk en het afnemen van een deel van hun bezittingen. Deze maatregelen passen binnen de communistische ideologie. Ook in de Sovjet-Unie waren grootgrondbezitters onteigend en was de macht van de kerk gebroken. Steun aan de regering was daarom niet vreemd.	2
	Maximumscore	
7	Kern van een juist antwoord. De maker van de cartoon ziet Hitler willens en wetens Europa weer in een dodelijk conflict storten, net zoals de Eerste Wereldoorlog. De geest van Duitslands verleden verwijst naar de beslissingen van Keizer Wilhelm II, Hitler herhaalt dit, je kunt dit zien aan het feit dat hij vastberaden in een kristallenbol kijkt met een schedel met 1914 erin.	2

Vraag	Antwoord	Score
	Maximumscore 2	
8	<p>Eigen antwoord: Voorbeeld van een argument voor: Doordat Hitler de ruimte kreeg om in alle rust aan de uitbreiding van het Derde Rijk te werken, werden Groot-Brittannië en de andere naties voor een voldongen feit gesteld. Voorbeeld van een argument tegen: Groot-Brittannië was op het moment van de appeasement te zwak om Duitsland het hoofd te bieden. De appeasement kocht voor hen juist waardevolle tijd. Hadden ze wel voet bij stuk gehouden, dan had Hitler alsnog het merendeel van het Europese continent veroverd en misschien ook Groot-Brittannië.</p> <p><i>Opmerking:</i> 1 punt voor een goed argument voor, een punt voor een goed argument tegen.</p>	<p>1 1</p>
	Maximumscore 2	
9	<p>Bij Stalingrad waren het de Duitsers die hun eerste nederlaag leden, dit betekende het keerpunt aan het Oostfront. Pearl Harbor had als gevolg dat de Verenigde Staten en Japan bij de oorlog betrokken werden omdat Duitsland een bondgenootschap met Japan had.</p> <p><i>Opmerking:</i> Per goed uitlegde slag 1 punt, maximaal 2 punten</p>	<p>2</p>
	Maximumscore 4	
10	<p>-Volgens Gevorian krijgt de Sovjet-Unie steeds vaker de schuld van het ontstaan van de Tweede Wereldoorlog omdat ze een geheim verbond met Duitsland sloten. -Eigen antwoord, de leerling kan beantwoorden met verwijzingen naar verschillende genoemde gebeurtenissen: Molotov-Ribbentrop Pact, de conferentie van Jalta en de bevrijding/bezetting van de Baltische staten door het Sovjetleger Voorbeeld eens: Gevorian heeft gelijk. Groot-Brittannië en de andere machten hadden de inval van Sudetenland gewoon laten gebeuren. De appeasement heeft duidelijk gemaakt dat Rusland alleen stond tegen Duitsland. Rusland had weinig andere keus dan het pact met Duitsland te tekenen. Voorbeeld oneens: Gevorian heeft geen gelijk, de Sovjet-Unie kan wel degelijk als dader en als slachtoffer gezien worden. Het was goed dat de Sovjet-Unie de Baltische staten bevrijdde, maar door ze daarna te dwingen onderdeel te blijven van de Sovjet invloedssfeer, hebben ze zichzelf van slachtoffer in dader veranderd.</p>	<p>2 2</p>

Vraag	Antwoord	Score
	Maximumscore 4	
11	<p>Concrete voorbeelden - Duitsland kreeg niet als enige land de schuld van de Tweede Wereldoorlog. Duitsland werd niet veroordeeld tot het betalen van een onmogelijke hoeveelheid schadevergoeding. Er werd niet gekozen om Duitsland binnen Europa uit te schakelen maar er werd juist gekozen om Duitsland economisch en politiek weer op te bouwen. Wel moest Duitsland wederom gebied afstaan.</p> <p>Je kunt stellen dat dit een juiste beslissing geweest is. Argumenten hiervoor zijn onder andere: De kans werd hiermee weggenomen dat de inhoud van de beslissingen zou leiden tot een nieuw Duits conflict. Tweede argument is dat Duitsland zich inderdaad economisch en politiek (democratisch) weet te herstellen en zo de kans krijgt zich gelijkwaardig binnen Europa te ontwikkelen.</p> <p>Als tegen argument kan gebruikt worden dat naast het afstaan van gebieden de opdeling van Duitsland uiteindelijk leidde tot het uiteenvallen van Duitsland. Het snelle economisch herstel in het door Frankrijk, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten gecontroleerde deel was één van de oorzaken van het groeiende verschil tussen deze delen van Duitsland en het onder de Sovjet Unie behorende deel. Deze fout (opdeling van Duitsland) had men in Versailles niet gemaakt.</p> <p><i>Opmerking:</i> Geven twee concrete voorbeelden – 1 punt per voorbeeld. Kort betoog met goede beargumentering 2 punten.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	Maximumscore 2	
12	<p>B, C, D, E, A</p> <p><i>Opmerking:</i> Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt er 1 scorepunt toegekend.</p>	2

Vraag **Antwoord** **Score**

13 **Maximumscore 3**
Gebeurtenis – Cuba–crisis Interpretatie van de dreiging – Gezien de hoeveelheid bases die de Verenigde Staten had die een bedreiging zouden kunnen zijn voor de Sovjet-Unie, in verhouding tot de basis die de Sovjet-Unie op Cuba, had kun je stellen dat de cartoonist aan wil geven dat de Sovjet-Unie meer van de Verenigde Staten te vrezen had dan andersom.

De beeldelementen hierbij: Het verschil in schaduw/mate van overschaduwing aan beide zijde van de schutting. Chroesjtsjov zit vol in de schaduw in vergelijking met 'Cuba' die amper schaduw veroorzaakt. Afmeting van de boom in de tuin van Kennedy en de overhangende takken in vergelijking met de omvang van de boom in de tuin van Chroesjtsjov en de overhangende tak. (Voor de duidelijkheid –de afmeting van de boom in vergelijking met de tak is een ander beeldelement dan de mate van schaduw. Schaduw is bewust in de cartoon opgenomen, zon had ook aan de andere kant kunnen staan/geen schaduw).

Opmerking:

Uitleg dreiging/ Cuba-crisis – 1 punt. Goedgebruik van twee beeldelementen – 2 punten (1punt per beeldelement). 1
2

14 **Maximumscore 3**
Mede door de mislukte opstand in 1953 vertrokken met name intellectuelen alsnog naar het Westen. De achterblijver pleitte voor hervormingen. Door de Hongaarse opstand werd het duidelijk dat de destalinisatiepolitiek van Chroesjtsjov en het streven naar meer openheid min of meer mislukt was. Dit gaf Ulbricht de mogelijkheid om de oppositie in eigen land hard aan te pakken. Eén van de gevolgen was een aanhoudende stroom van vluchtelingen naar het Westen, de Bondsrepubliek. De enige manier om deze stroom vluchtelingen tegen te houden was volgend de DDR de bouw van de Berlijnse Muur.

Relatie 1953 met toename vluchtelingen naar het westen en vraag om hervormingen – 1 punt. In relatie tot mislukken destalinisatie door o.a. Hongaarse opstand wat in de DDR leidde tot het hard aanpakken van de oppositie – 1 punt. Deze harde aanpak had o.a. tot gevolg dat meer DDR-burgers naar het Westen vluchtten wat de aanleiding was voor de bouw van de Muur. 1
1
1

Vraag	Antwoord	Score
	Maximumscore 4	
15	<p>-De cartoonist vergelijkt de Amerikaanse inval van Afghanistan met de Russische inval gedurende de Koude Oorlog. Dit valt in de cartoon te zien aan de Afghaan die zegt dat de Russen hetzelfde dachten. De directe link met de War on Terror is de vrouw in Boerka op de achtergrond of de AK47.</p> <p>Eigen antwoord</p> <p>Voorbeelden van antwoorden die continuïteit betogen:</p> <p>-De verdeling van de wereld in twee blokken gedurende de Koude Oorlog heeft grote invloed gehad op het ontvankelijk maken van mensen voor terrorisme. De Verenigde Staten en de Sovjet-Unie steunden in veel gevallen dictators die de bevolking meedogenloos onderdrukten. Dit creëerde een voedingsbodem voor extremisten die een anti-westers, sterk religieus wereldbeeld predikten.</p> <p>-Gedurende de Koude Oorlog deden de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie alles om elkaars gezag in hun invloedssfeer te ondermijnen. Dit hield in sommige gevallen ook in, dat ze actief terroristische bewegingen steunden.</p> <p>Voorbeelden van antwoorden die verandering betogen:</p> <p>De War on Terror is juist ontstaan door het beëindigen van de Koude Oorlog. Door het einde van dit ideologische conflict dat de wereld in tweeën deelde, ontstond er een machtsvacuüm. Decennia leek de richting van de politiek duidelijk, opeens stond er een heel onduidelijke chaotische situatie. De terroristen zijn in dit gat gesprongen.</p> <p>-De Koude Oorlog was misschien van invloed, maar de echte voedingsbodem voor de War On Terror ligt al eerder. Het is de imperialistische verdeling van Afrika en het Midden-Oosten in de negentiende-eeuw en na de Eerste Wereldoorlog, met de bijbehorende willekeurige grenzen die de kolonies en ex-kolonies rijp maakten voor religieuze en anti-westerse sentimenten. De Koude Oorlog heeft die sentimenten misschien versterkt, maar zeker niet veroorzaakt.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	Maximumscore 2	
16	<p>De leden van het parlement in Nederland worden door de burgers van Nederland gekozen. De leden van de Koloniale Raad op Curaçao werden door de gouverneur aangewezen.</p>	2

Vraag	Antwoord	Score
	Maximumscore 4	
17	<p>Eigen antwoord, meerdere antwoorden zijn mogelijk.</p> <p>-Voorbeeld van een antwoord dat het eens is met de stelling: Het was een vreselijk oneerlijk systeem. Doordat Curaçao een absolute meerderheid van de zetels had kon in de praktijk Curaçao alle beslissingen die ze wilden doordrukken. In de praktijk komt dit erop neer dit bij belangenconflicten tussen de eilanden Aruba altijd aan het kortste eind zou trekken. Zelfs met Bonaire en overige eilanden was een meerderheid niet te behalen. Dit maakt enige effectieve invloed op de politiek onmogelijk.</p> <p>-Voorbeeld van een antwoord dat het oneens is met de stelling: Het zou oneerlijk geweest zijn om Aruba meer zetels te geven, omdat Curaçao verreweg de meeste inwoners had. Als de andere eilanden meer zetels zouden krijgen zou het betekenen dat een minderheid de meerderheid de wet voor zou kunnen schrijven.</p> <p><i>Opmerking:</i> Duidelijke stellingname eens of oneens – 1 punt. Gebruik van drie goede argumenten – 3 punten.</p>	<p>1 3</p>
	Maximumscore 3	
18	<p>Meerdere antwoorden mogelijk, voorbeelden van een juist antwoord:</p> <p>-Uit de bron blijkt dat dit niet enkel een Arubaanse aangelegenheid is, het gaat om de Koninkrijksgrenzen. Dit is te zien aan de opmerking "Buurland Nederland." Het betreft dus een koninkrijksaangelegenheid. In het Statuut staat dat de landen binnen het koninkrijk samen zorgdragen voor koninkrijksaangelegenheden.</p> <p>-Volgens de bron wijken vluchtelingen uit naar Aruba. In het Statuut staat dat het Koninkrijk als geheel verantwoordelijk is voor de algemene voorwaarden voor toelating en uitzetting van vreemdelingen. Het is dus wel degelijk ook een kwestie voor Nederland.</p> <p><i>Opmerking:</i> 1 punt voor een correct antwoord, 1 punt voor een verwijzing naar de bron, 1 punt voor een verwijzing naar statuut</p>	<p>2 1</p>

Vraag	Antwoord	Score
	Maximumscore 4	
19	<p>Eigen antwoord:</p> <p>Voorbeeld van een antwoord eens: De speech kondigt het einde van het kolonialisme aan en het begin van autonomie. Dit is tegenwoordig ook werkelijkheid van Aruba. Het heeft dan misschien even geduurd, maar Aruba heeft, in Rijksverband op basis van het statuut, het recht te beslissen in eigen inwendige aangelegenheden.</p> <p>Voorbeeld van een antwoord oneens: De verhoudingen zijn nog steeds koloniaal. Het lijkt alsof Aruba het recht heeft om te beslissen over interne aangelegenheden, maar in de praktijk komt hier weinig van terecht. Kijk maar naar het CAFt, dat de Arubaanse begroting onder de loep neemt. Deze verhouding is nog steeds koloniaal en dus zijn de beloftes van de Koningin niet uitgekomen.</p>	4
	Maximumscore 2	
20	<p>Directe belasting zijn belastingen die de overheid direct oplegt aan iedereen die op de een of andere manier geld verdient of bezit heeft. Voorbeelden hiervan zijn: inkomstenbelasting, loonbelasting, winstbelasting, grondbelasting, erfpachtcanon en motorrijtuigbelasting. Indirecte belastingen zijn belastingen die via een tussenstap worden opgelegd. Voorbeelden hiervan zijn: invoerrechten, accijnzen, successierechten bij geërfde goederen en zegelbelasting op officiële stukken.</p> <p><i>Opmerking:</i> 1 punt voor voorbeeld directe en 1 punt voor voorbeeld indirecte belasting</p>	2
	Maximumscore 2	
21	<p>Dit kan voorkomen wanneer één of meerdere leden van een partij in het parlement zich om inhoudelijk partijpolitieke redenen afscheiden van deze partij en al dan niet als eenmansfractie in het parlement blijven zitten.</p> <p><i>Opmerking:</i> Het noemen van zich afscheiden van een zittende partij – 1 punt, het noemen van inhoudelijk partijpolitieke rede of woorden van die strekking – 1 punt.</p>	1 1

Vraag	Antwoord	Score
	Maximumscore 3	
22	<p>Eigen antwoord, strekking van een juist antwoord. Arjen van Rijn beschrijft de dubbele rol van de gouverneur, de gouverneur plaatsvervanger van de koning en aldus constitutioneel hoofd van de landsregering, hij vertegenwoordigt de Arubaanse regering, maar ook de Koninkrijksbelangen. Die laatste functie lijkt alleen belangrijker, want als puntje bij het paaltje komt moet “de gouverneur altijd tekenen bij het kruisje, of hij dat nu leuk vindt of niet.”</p> <p><i>Opmerking:</i> 1 punt voor een goed antwoord, 1 punt per goede verwijzing (maximaal 2 punten).</p>	3
	Maximumscore 2	
23	<p>Dit zou betekenen dat de Staten niet alleen zeggenschap zouden hebben over Aruba, maar ook wetten zouden kunnen indienen die voor het hele Rijk gelden.</p>	2
	Maximumscore 3	
24	<p>Restzetel = behaald aantal stemmen: behaald aantal zetels plus 1</p> <p>POR – 5531 : 2 = 2765.5</p> <p>AVP – 23.376 : 9 = 2597.3</p>	3
	Maximumscore 3	
25	<p>Jongeren maken onderdeel uit van de groep ‘Generation Y’ (Leeftijd tussen de 18 en 38 jaar). Generation Y kan als de hele groep gaat stemmen voor 29% de uitslag bepalen. Indien jongeren niet gaan stemmen, daalt dit percentage. Wil Generation Y samen met Generation X tegenwicht kunnen geven aan de politieke invloed van de Baby Boomers dan mag het aandeel van Generation Y niet onder de 17% komen. Om dit te voorkomen zijn de stemmen van de jongeren (binnen Generation Y) tussen de 18 en 28 jaar van groot belang. Verwijzing naar Generation Y – 1 punt, duidelijke uitleg invloed die jongeren kunnen hebben en tegenwicht Baby Boomers – 2 punten.</p> <p><i>Opmerking:</i> Antwoord ‘zij bepalen 29% van de stemmen’ is een onvoldoende en onjuist antwoord.</p>	1 2

Vraag	Antwoord	Score
26	<p>Maximumscore 4</p> <p>Eigen antwoord: Voorbeelden van argumenten tegen: -Er staat niet in onze staatsregeling dat het verboden is om mensen enthousiast te maken via een politieke campagne. -Het zijn juist de tellers die een goed democratisch proces waarborgen. Het is de bedoeling dat mensen vrij en geheim zijn. Het is hiervoor belangrijk dat alle keizers en partijen, aanwezig kunnen zijn om te beoordelen of dit daadwerkelijk het geval is.</p> <p>Voorbeelden van argumenten voor de stelling: -De verkiezingen op Aruba horen algemeen, vrij en geheim te zijn, door de tellers, gaat een groot deel van de vrijheid en het geheime verloren. -De grote dure politieke campagnes worden betaald door sponsors van politieke bedrijven en in de politiek geldt: "Wie betaalt die bepaalt". Dit betekent dus dat niet de belangen van de kiezer, maar die van het bedrijfsleven worden behartigd door de politieke partijen.</p> <p><i>Opmerking:</i> 2 punten voor een goed argument voor, 2 punten voor een goed argument tegen. Maximaal 4 punten</p>	4
27	<p>Maximumscore 2</p> <p>De S.E.R. en de Algemene Rekenkamer. De S.E.R. adviseert onder andere over handelingen en projecten van de regering die financiële gevolgen voor het land met zich mee brengen. De Algemene Rekenkamer controleert onder andere de werkelijke inkomsten en uitgaven van de staat. Gezien beide colleges zich bezighouden met advies rondom overheidsfinanciën ligt het voor de hand dat gezien het feit dat het IMF-onderzoek doet naar de financiële situatie van Aruba ook deze twee colleges bezocht zouden worden.</p> <p><i>Opmerking:</i> 1 punt per juist genoemd college plus uitleg, maximaal 2 punten.</p>	2
28	<p>Maximumscore 1</p> <p>De Raad van Advies adviseert bij landsverordeningen, pas na dit advies kan een ontwerp-landsverordening (samen met dit advies) bij het parlement worden ingediend. De regering is ook verplicht om advies aan te vragen voor elke ontwerp-landsbesluit houdende-algemene-maatregel (L.H.A.M.)</p>	1

Vraag	Antwoord	Score
	Maximumscore 2	
29	<p>Meerdere antwoorden mogelijk, voorbeelden van goede antwoorden:</p> <p>-Rocco Tjon heeft gelijk, op Aruba is er sprake van trias politica, een scheiding der machten. Dit betekent dat de rechtelijke macht onafhankelijk moet zijn van de wetgevende macht en uitvoerende macht. Het is onwenselijk dat binnen deze scheiding van de macht de ene macht zich uitdrukkelijk met het werk van de andere macht bemoeit. Mike Eman brengt met zijn aanval van het Openbaar Ministerie deze trias politica en/of de rechtstaat in gevaar.</p> <p>-Mike Eman was premier toen de feiten in kwestie zich afspeelden. Het betreft ministers uit zijn kabinet. Het is dan ook onwenselijk dat hij als voormalig lid van de regering zich actief met dit onderzoek bemoeit. Dit staat immers in de weg van een normale rechtsgang en een gezonde rechtstaat.</p> <p>-Mike Eman is een voormalig premier, iemand die in hoog aanzien staat bij veel Arubanen. Als iemand zoals hij publiekelijk de onafhankelijkheid van het Openbaar Ministerie in twijfel gaat trekken, dan zaagt hij feitelijk gezien aan de poten van de rechtstaat.</p> <p><i>Opmerking:</i> 1 punt voor een goede beantwoording inclusief noemen van een van de volgende begrippen: rechtstaat, trias politica of onafhankelijkheid openbaar ministerie, 1 punt voor een duidelijke toelichting.</p>	2
	Maximumscore 2	
30	<p>Rechters moeten zo onafhankelijk mogelijk zijn in de uitvoering van hun functie. Doordat ze niet bang hoeven te zijn om bij het doen een uitspraak, die misschien slecht valt bij de regering of onder de bevolking, hun baan kwijt te raken, kunnen ze hun functie in relatieve onafhankelijkheid uitoefenen.</p>	2

5 Inzenden scores

De examiner verwerkt **na de eerste correctie** de scores van **alle kandidaten** in alfabetische volgorde in de digitale versie van het scoreblad. Dit scoreblad wordt door het Examenbureau verstrekt.

De examiner mailt dit ingevulde **voorlopige scoreblad**, nog **voordat het werk naar de gecommiteerde wordt gestuurd**, naar het Examenbureau.

Nadat de bespreking van het werk met de gecommiteerde heeft plaatsgevonden, past de examiner het voorlopige scoreblad aan en stuurt deze **definitieve versie** naar het Examenbureau.

Het Examenbureau analyseert de scores en **stelt de definitieve cesuur/N-term vast**. Na vaststelling **ontvangen de directeuren van de scholen de omzettingstabel** voor het desbetreffende vak van het Examenbureau.

6 Bronvermeldingen

Boeken

Burleigh, M. (2001) *The third Reich, A New History*, Macmillan

Johnson, L.B. *Peace Without Conquest*. Address at Johns Hopkins University, April 6, 1905. Department of State Bulletin, April 26, 1965.

Husband, T. (2012) *Cartoons of World War II*, Arcturus

Keegan, J. (1998) *The First World War*, Random House

Kershaw, I. (2016). *De afdaling in de hel Europa, 1914-1949*. Uitgeverij het Spectrum.

Pieterz, J.A. (2015) *Aruba van een onderhorig eiland tot een zelfstandig land in het Nederlands Koninkrijk 1815-2015*, Van een verwaarloosd en ondergeschikt eiland tot een erkende partner, Unoca

Pronk, P. *Staatsinrichting van Aruba*, Aruba 2003

Websites en kranten

24ora.com, Rocco Tjon ta condena cu Mike Eman a acusa y atacha ministerio publico, geraadpleegd 21 juni 2020 van <https://24ora.com/rocco-tjon-ta-condena-cu-mike-eman-a-acusa-y-atacha-ministerio-publico/>

Algemenen Rekenkamer, Integriteitszorg. Servicio di Impuesto, Aduana y Direccion (SIAD), geraadpleegd 10 maart 2019, van <https://rekenkamer.aw/pages/wp-content/uploads/pdf/rapporten/Rapport-Integriteitszorg-SIAD.pdf>

Arjen van Rijn, Gouverneur moet tekenen bij het kruisje, geraadpleegd 21 juni 2020 van <http://www.dutchcaribbeanlegalportal.com/news/publications/65-editorials/editorials/4040-gouverneur-moet-tekenen-bij-het-kruisje>

Bearingpoint Caribbean, IMF rond bezoek Aruba af, geraadpleegd 10 november 2019 van <https://www.bearingpointcaribbean.com/en/imf-rondt-bezoek-aruba-af/>

Den Cayente, Cauchi Baulo moet dood, geraadpleegd 21 juni 2020 van <https://www.dencayente.com/post/cauchi-baulo-moet-dood>

Duitsland Instituut, Verzet en propaganda
DDR tot bouw Muur: 1949-196, geraadpleegd 21 juni 2020 van <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/121/verzet-en-propaganda>

Kirill Gevorgian, Kritiek op Russische rol in wereldoorlog is onterecht, Volkskrant, geraadpleegd 21 juni 2020 van <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/kritiek-op-russische-rol-in-wereldoorlog-is-onterecht-bb55fe1a/>

Radio Free Europe, World War I Anniversary: Five Historians, Two Questions, , geraadpleegd 21 juni 2020 <https://www.rferl.org/a/wwi-key-questions-war-anniversary-historians/25472768.html>
Maurice Blessing, Wilhemina preekt de revolutie, Historisch Nieuwsblad, geraadpleegd 21 juni 2020 van <https://www.historischnieuwsblad.nl/wilhemina-preekt-de-revolutie/>

Nrc.nl, Buurland Nederland moet Venezuela helpen, geraadpleegd 21 juni 2020 van, <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/07/28/buurland-nederland-moet-venezuela-helpen-12273084-a1568143>

Illustraties

Bron 1 history-groby.weebly, geraadpleegd 21 juni 2020, <http://history-groby.weebly.com/uploads/2/9/5/6/29562653/jun11.lytton.lonab.vers.hitl.app.kais.belg.ent.mor.franz.waratsea.gall..pdf>

Bron 4: Deutsches Pressemuseum, Brennessel vom 31.10.1933 – „Der ehrlich erstaunte Völkerbund“, geraadpleegd 21 juni 2020, <http://pressechronik1933.dpmu.de/brennessel-vom-31-10-1933-der-ehrlich-erstaunte-volkerbund/>

Bron 5: Bernard Partridge, *The crystal-gazer in Husband*, T. (2012) *Cartoons of World War II*, Arcturus

Bron 8: Norman Mansbridge, Over the garden wall, geraadpleegd 21 juni 2020, https://www.punch.co.uk/image/I0000Fwtz._EyHqU

Bron 10: Patrick Chappatte, geraadpleegd 21 juni 2020
<https://www.chappatte.com/en/images/afghanistan-pullout/>

Bron 14: www.overheid.aw, Verkiezingsuitslag Aruba 2017, geraadpleegd 21 juni 2020, https://www.overheid.aw/bestuur-organisatie/vaststelling-verkiezingsuitslag-2017_46271/

Bron15: www.overheid.aw, Kiesgerechtigden verkiezingen Aruba 2017, geraadpleegd 21 juni 2020, https://www.government.aw/governance-administration/electoral-register-2017_46106/